

Імена славетних земляків в назвах вулиць Полтави

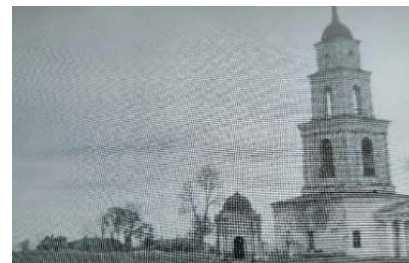
У 2015 році на карті нашого міста з'явилася нова назва – провулок **Лева Вайнгорта**. Так, ця людина заслуговує на те, щоб пам'ять про неї зберігалася довгі роки.

Лев Семенович Вайнгорт народився 27 листопада 1912 року у Варшаві, але ще у дитинстві батьки перевезли його в Полтаву. У 1938 році він закінчив Харківський інженерно-будівельний інститут та у неповних 26 років був призначений головним архітектором Полтави. Цю посаду Лев Семенович займав 32 роки.

Робота його у нашому місті почалася із протиріч з місцевим керівництвом. Так, у 30-ті роки Свято-Успенський собор на Соборній, перейменований тоді у Червону, площі був взорваний з метою боротьби проти релігійного дурману.

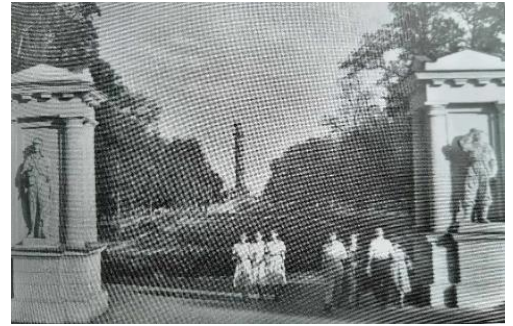

На цьому місці планувалося побудувати гаражі для машин керівних представників радянської влади міста. І молодий архітектор почав сміливо захищати чудовий краєвид від

такого неестетичного задуму. Завдяки Леву Семеновичу гаражі там так ніколи і не з'явилися. А собор було згодом відновлено у 2000-2004 роках. На сьогоднішній день він є прикрасою Полтави.

Одна із перших самостійних архітектурних робіт Лева Вайнгорта у нашому місті – оформлення входів до Корпусного парку парними пілонами, які простояли там до 60-х років.

Після звільнення Полтави у лютому 1944 року Лев Семенович був знову призначений головним архітектором. Під його керівництвом пройшла ліквідація руйнувань міста після війни.

В 1946 році було відновлено перший будинок ансамблю Круглої площі. Л.С.Вайнгорту вдалося переконати керівництво міста відновити унікальний архітектурний комплекс Круглої площі у стилі класицизму, що сформувався у ХІХ столітті, а не створювати типовий для багатьох радянських міст ансамбль забудови. План реставрації площі був реалізований у 1950-60-х

роках і сьогодні вона є однією з головних визначних пам'яток Полтави. По колу площі розташовано вісім адміністративних споруд і житлових будинків — по одному в кожному секторі, збудованих в єдиному класичному стилі. Сім з восьми будинків, крім будівлі Головного поштамту, яка зведена у 1957 році і остаточно завершила формування цілісного ансамблю площі — пам'ятки архітектури.

Винятковою особливістю Круглої площі є те, що проекти «зразкових будівель губернських міст», розроблені в стилі губернського класицизму професором архітектури А. Д. Захаровим на початку ХІХ сторіччя, були зібрані воедино тільки в Полтаві. **Площа вважається єдиним у світі цілісним класицистичним ансамблем круглої площі, збудованим в єдиному стилі.**

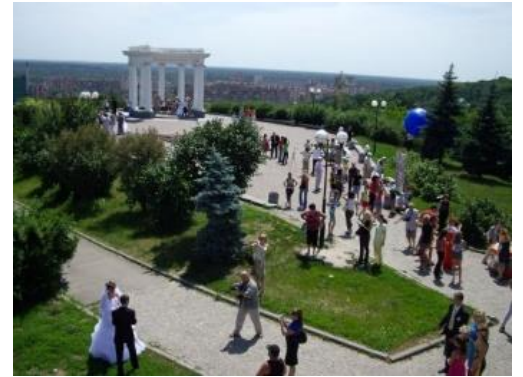

У 1954 році Л.С.Вайнгорт відновив перлину нашого міста - Білу альтанку. У збірці матеріалів та фотодокументів, присвяченої 100-річчю від дня народження Л.С.Вайнгорта “Провінційний Архітектор”, зазначається, що за часів Київської Русі тут знаходився сторожовий пост, а у 1909 році стояла білокам'яна ротонда у вигляді підкови, яка була споруджена до 200-річчя Полтавської битви.

Під час тимчасової окупації Полтави німецькими загарбниками ротонду було знесено, на її місці постала зенітна установка. У 50-ті роки наше місто було практично повністю відбудовано після війни, у тому числі і прекрасна Альтанка. На сьогоднішній день це улюблене місце прогулянок полтавчан та гостей міста.

У 1957 році відновлено Полтавський драматичний театр, який дуже постраждав під час війни.

Центральний фриз театру, тобто трикутник над колонадою, повинна була прикрашати скульптурна група. На конкурс представили два варіанти. Один із них звався “Гопак” - у трикутник фриза справді вписався запальний танок. Форма трикутника підказала скульпторам хід -

пружиною розгорталися фігури танцюристів від бувших на присядці по краях і злітаючих догори центральних. Якщо б проект реалізувався - у Полтаві міг з'явитися чудовий твір скульптури. Конкурсна комісія не сумнівалася у призначенні переможця, тому другий проект відрізнявся холодною статичністю та ремісничим офіціозом. Нажаль, саме він був реалізований. Оскільки на лихо у вирішальному обговоренні проектів взяв участь партійний керівник області і йому сподобалися піонери з горнами...

Лев Семенович на правах очільника і наукового керівника брав участь у відбудові та реставрації будинку Полтавського губернського земства, який ми сьогодні знаємо як Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського.

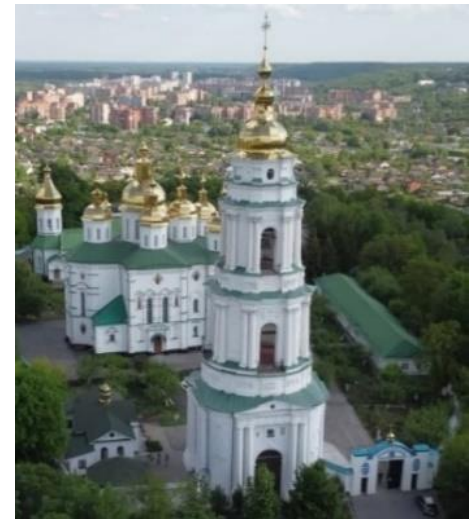
Як архітектор у 1969 році Л.С.Вайнгорт будував меморіальний комплекс Солдатської Слави. Сюди були перенесені останки воїнів-визволителів, полеглих у боях за Полтаву у Другій світовій війні.

Величезна заслуга Лева Семеновича Вайнгорта як головного архітектора у тому, що завдяки його умілому плануванню промислові підприємства міста були винесені за залізницю та не шкодили екології та естетиці нашої затишної Полтави.

Л.С. Вайнгорт керував розбивкою Полтавського міського парку, який у 1987 році в конкурсі парків зайняв друге місце. Також відповідно до рішення головного архітектора міста на території парку було збудовано павільйон-кафе з літнім майданчиком.

За величезного сприяння Л. С.Вайнгорта у 1991 році відновлено Хрестовоздвиженський жіночий монастир, заснований ще у XVII столітті і який є пам'яткою архітектури українського бароко.

Цей монастир був збудований на честь перемоги козаків над військами Речі Посполитої у 1650 році та став значним просвітницьким центром Півдня Гетьманщини, маючи найбільшу в регіоні книгозбірню. У полтавський період Великої Північної війни, з 28 квітня по 27 червня 1709 року монастир був резиденцією шведського короля Карла XII. Вже

після Полтавської битви 28 червня монастир оглянув і Петро І.

Практично з нуля, після повного знищення під час війни була відстроєна музей – садиба Миколи Васильовича Гоголя у селі Василівка. Автор і перший

директор (з 1981 року) Національного музею-заповідника М. В. Гоголя – Л.С.Вайнгорт.

З 1970 по 1981 роки Лев Семенович Вайнгорт був доцентом кафедри архітектурного проектування Полтавського інженерно-будівельного інституту.

Після виходу на пенсію, з 1986 року працював старшим науковим співробітником Полтавського краєзнавчого музею, до реставрації якого доклав багато зусиль.

Протягом п'ятидесяти років Л.С.Вайнгорт жив і працював у будинку за адресою вулиця Стрітенська, 10, до речі, цій будівлі більше, ніж сто років — вона зведена у кінці XIX століття.

У центрі Полтави 28 листопада 2021 року відкрили пам'ятник Леву Семеновичу Вайнгорту. Монумент встановили поблизу адмінбудівлі, де він працював багато років. Постаць головного архітектора Полтави спирається на колону Білої альтанки.

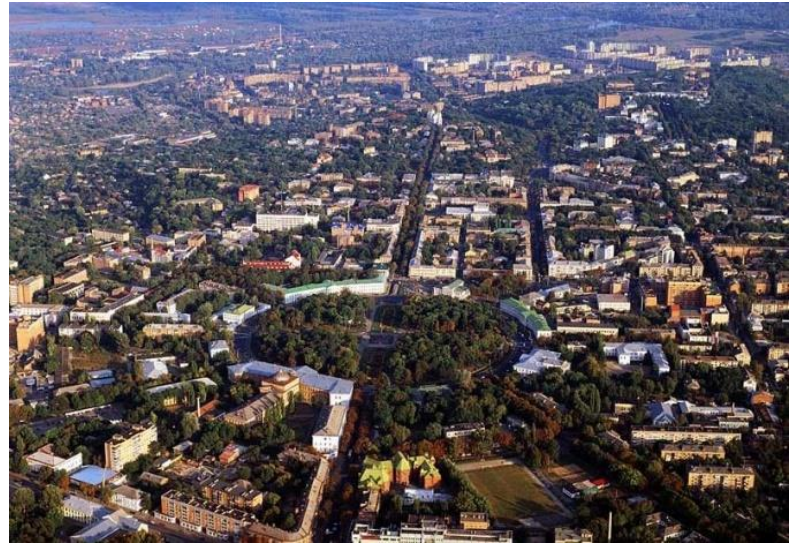

Полтавці відчувають глибоку вдячність цій талановитій, творчій та сміливій людині за сьогоденний вигляд нашого славного міста. В

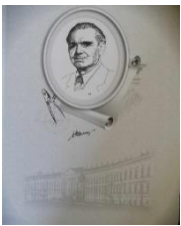
період повоєнного будівництва (1944 — кінець 1950-х) Л.С.Вайнгорт відтворив та зберіг архітектурно-містобудівне надбання історичної Полтави. Як головний архітектор міста, скеровував процес забудови вільних ділянок історичного центру з дотриманням полтавських класицистичних традицій. На практиці реалізовував комплексний підхід до відбудови та розвитку міста, уникаючи клаптевої забудови та зберігаючи історично складену масштабність міського архітектурного середовища. Йому вдалося в 1960-х суттєво уповільнити процес наповнення центральної частини Полтави об'єктами індустріального примітивізму і **не допустити втрати ідентичності класицистичного образу Полтави.**

Також Лев Семенович був науковим керівником і головним архітектором проектів відтворення містобудівних ансамблів, комплексів, окремих пам'яток архітектури. Як автор працював над проектами нових будівель в історичному центрі. Разом зі спеціалістами Державного інституту проектування міст України проектував повоєнні генеральні плани реконструкції та розвитку Полтави.

Помер архітектор 18 квітня 1994 року в Полтаві.

Використана література:

Провінційний Архітектор: збірка матеріалів та фотодокументів, присвячена 100-річчю від дня народження Л.С.Вайнгорта.- Полтава: Дивосвіт.-2012 .-336 с.

ПОЛТАВІКА. Полтавська Енциклопедія: У 12 томах.- Том 12: Релігія і церква.- Полтава: Полтавський літератор.-2009.-С.499-539.

